

INAUGURALE,
IN EPILEPSIA,

Medicinae faciendae specimen,

QUOD,

Iatrologo Ter. Opt. Max. Auspice,

*Nec non consensu atque Auctoritate, Amplissimi
Ordinis Asclepiad. in Academ. Tubingensi:*

SUB PRÆSIDIO

CLARISSIMI ET

EXPERIENTISSIMI VIRI, DN.

IOAN. FABRI DOCTORIS MEDICINÆ, EIU-
demque Professoris in Academia patria ordinarij, Me-

dicæ Facultatis p. t. Decani spectatissi-

mi, D. Præceptoris sui demis-

sè colendi:

DOCTVRAM MEDICAM, EIVS.

*que privilegia pro meriturus examinan-
dum amicè proponit,*

Ad diem proximum Sabbati, qui incidet

in 6. Sept.

M. JOANNES GLOTSEISIUS

Lauinganus, Contubernij Tubing. p. t. Rector.

TUBINGÆ,

E Chalcographéo Celliano.

ANNO

—
Hodie Mihi; Cras erit tibi.

Digitized by the Internet Archive
in 2019 with funding from
Wellcome Library

<https://archive.org/details/b30761803>

Ad Viros

**DIGNITATE AMPLIS-
SIMOS, AUTORITATE GRAVISSIMOS,**

PIETATE CONSPICUOS, VIRTUTE ET ERUDITIO-
ne præstantissimos, longoque rerum usu
clariss. laudatissimæ Reip.

Lauingana,

*PRÆFECTVM INTEGERRIMVM,
CONSVLES MERITISSIMOS,
SYNDICVM V. I. DOCTOR. CONSVLTIS.*

ET

*Ceteros senatores prudentissimos, D. & fautores
suos plurimum observandos.*

Mnium literarum & prudentum verè clami-
tant voces, & testatur cotidianus rerum usus,
nullius civitatis ac Reipub. statum esse fortu-
natum, sine piis & honestis disciplinis & ar-
tibus, ut vt hæc à quibusdam negligantur. A
sapienibus enim, non stultis: à prudentibus,
non verò ignaris: & à viris doctis, non imperitis fundatæ, con-
stitutæ & conseruatæ semper fuerunt civitates. Et hæc est uni-
ca laus civitatum, salutare nimirum & utile disciplinas & ar-
tes prouehere atque in præcio habere. Hoc unicum magnarum
urbium decus & ornamentum. Hinc sapienter & præclare di-
xit Hipp. ad senatum & populum Abderitarum scribens: beati
profectò, inquit, sunt populi, qui sciunt bonos viros sua esse mo-
numenta, non turre, non muros: sed sapientum virorum sa-
pientia consilia. Est autem Medicina quoque artium una vel pul-
cherrima, vel maximè necessaria, vel potius in necessitate spe-
ciosissima ars, & ad laudem ac gloriam Dei sicuti aliæ res uniuersæ,
& ad salutem atque utilitatem humanæ societatis sapienter
destinata. Hæc enim sola est, præter Theologiam, ex qua Creato-

rem nostrum, ejusque ἀπὸ τῶν ὀpera agnoscere & intelligere licet.
In rem præsentem enim hæc animos quasi ducit, ante oculos
ponens, quandam veluti picturam, quæ sensibus nostris quædam
quæ in Deo sunt repræsentat. Hæc est, cujus ope horrendis cala-
mitatibus & cruciatibus diris defungi & sanitate frui possumus.
Quod autem Amplissimi, Clarissimi & Prudentissimi Viri, vestro
honoratissimo & splendidissimo Nomini, meas qualescunque
initiales theses sacras voluerim: cum eximia & admirandæ do-
tes, quibus coruscatis, pietas singularis, expediendorum nego-
tiorum laudabilis dexteritas, prudentia, fides & humanitas, aliæ-
que plures virtutes me impulerunt: tum vel maximè ardens li-
terarum amor, quem probatis in schola patria illustranda ac
conseruanda. Sumptus enim plurimos in eam facitis, plurimos-
que eius causa suscipitis labores, quò nunquam desint, qui pru-
denter & utiliter gubernandæ ac regendæ Reipub. rationem te-
neant: & medicinam, qua nihil honestius, nihil laudabilius, nihil-
que utilius est, φρονιμῶσ, utiliter ac dextrè faciant: atque multi-
plex beneuolentia erga me, & mihi meisque exhibita officia &
beneficia. Accipite ergò Amplissimi, Grauiissimi & Prudentissimi
Viri, theses has medicas meas, apud vos studiorum meorum,
meique erga vos officii, observantiæ & gratitudinis testes quas
depono: nec donum ipsum, quod levisuculum est, sed animum
donantis æstimate: ac me meaque studia & commoda prouehere,
meque beneuolentia complecti pergite. Hisce V. A. Archia-
tri Dei dextræ, eidemque me meaque studia summissè com-
mendo.

Additissimus vestra

Reipubl.

Cliens:

**M. Iohannes Glotseisus Lauinganus,
Contubernij Tubingensis p. t. Rector.**

Autor & Respondens.

DISPUTATIO DE

EPILEPSIA.

THESIS I.

*N*ter alios quàm plurimos affectus, qui Propositio.
 mortales enormi symptomatum sævitia,
 crudeliter exagitant, animalis facultatis
 operationes inhibent, eiusque organa in
 vitium abripiunt: optima censei posse et-
 iam epilepsiam dicimus. Quæ non tantùm
 de repente hominem, adoritur, & inopinatò apprehendit:
 verùm etiam medici animum valdè dubium reddit.

II.

Essentiam igitur, naturam & causas huius morbi ape-
 rire signa quæ ad causarum inventionem deducunt, Quæ-
 rere item, accidentium priorum, nec non symptoma-
 tum rationem explicare, & propositis indicationibus, ad
 ipsam curationem pergere placuit.

III.

Varias accipit hic morbus appellationes, unum tamen Ratio nomi-
 revera & eundem numero affectum, quæ denotant. Aliis nis.
 enim indigitatur infantilis & puerilis, ratione ætatis, quòd
 nim. infantib. & pueris sit congener & familiaris. Alius vo-
 catur comitialis, ea propter quia in comitiis, aut pudore, aut
 indignatione consternatis ex facili accidit. Hercules item
 dicitur, non quòd Hercules eo laborarit, sed quòd adeò ma-
 gnus sit. Aliis item pluribus nominibus gaudet. Germanicè
 vocatur, Gicht / vergicht / der fallendtsiechtag / fallendts-
 lucht / kindtlin wee.

IV.

Recensetur hic rectè inter symptomata, ex functione laesa, quæ suscitantur. Omnis enim operatio facultatis quæ reatricem, motricem & sensitivam sub se complectitur in hoc non solum diminuitur, vel depravatur tantum, sed prorsus κατὰ τὴν αἰτίαν tollitur.

V.

Definitio morbi.

Ad morbi potius essentiam nos respicientes non ad ipsius consequens, symptoma nimirum, asserimus epilepsiam esse motum convulsivum omnium partium corporis, per intervalla recurrentem, ab humore vaporeve sæpius maligna qualitate expultricem facultatem stimulante, productum cum sensus & motus oblesione.

VI.

In hac definitione omnes morbi causæ concurrunt: si non manifestè & palàm, attamen implicite.

VII.

Subiectum

Δεκτικόν, ipsamque partem affectam, nervorum originem, ipsum videlicet cerebrum agnoscimus.

VIII.

Hoc testatur, cum sensitivarum, tum motivarum actionum ἐκλυσις. Fons enim & sedes harum cerebrum existit: unde meritò primarium & principale haberi potest.

IX.

Affirmamus autem fieri hanc convulsionem epilepticam, ob ventriculorum & meatuum cerebri atque spinali medulla affectum, salva plerumq; ab omni lesione substantia cerebri. In universali enim convulsione primario affectum esse principium nervorum Gal. docet. 3. lib. de l. aff. 3.

X.

A similarium autem partium morbo, intemperie nimia actiones cerebri principaliter tam subito non læduntur: sed organico aliquo destrui oportet. Subitus enim est accessus & recessus.

XI. Cau

XI.

Causa autem efficiens consociata videtur materiali. causa effici-
Siquidem συνευτική est humor vel pituitosus, vel melancho- ens.
licus cerebri ventriculos ut plurimum obstruens, vel vapor
aut alia qualitas maligna, venenata & corrupta cerebrum
vellicans. Cerebrum enim molestia offensione concitatum,
noxium extrudere cupit.

XII.

Formalis διάθεσις habetur, qua symptoma horren- Formalis.
dum toti corpori, sensiteriorum nim. privatio inducitur.

XIII.

Πέρας siue terminus sunt symptomata horribilia, a- Finalis.
Etionumque cum principum facultatum, tum sensuum ex-
ternorum & motus lesio.

XIV.

Differentia uti causarum explicationi præmittantur,
pro necessario ducimus.

XV.

Non tantum autem secundum quantitatem & ma-
gnitudinem huic morbo accidunt differentia: quod nim. aila
sit levis διάθεσις, ubi admodum remissa sunt symptomata, a-
lia mediocris ubi intensiora sunt, & alia gravis ubi gravia
sunt symptomata. Sed etiam ratione causarum, ac respectu
generationis modi certas adsciscit species.

XVI.

Concinna autem & præ cæteris praxi convenientior Differentia.
videtur: si quando una per ἰδιότητα, in capite quæ cere-
brum infestat, statuitur: quæ solutu difficilis est, & propriis-
simè epilepsia dicitur per essentiam, in qua vel ventriculi
cerebri, vel spinalis medullæ principium afficitur.

XVII.

Altera est cuius causa non in cerebro: sed in ventri-
culo stabulatur, cum quo cerebrum consentit.

XVIII. Ter-

Tertia, quando ab alia parte corporis mediante vapore venenato, aut alia maligna qualitate substantia cerebri quoquo modo afficitur. Quæ species omnes citra mortis periculum contingunt, præsertim in adultioribus. Et hæc duæ posteriores sunt per consensum, vel à ventriculo, intestinis, utero, vel aliis partibus.

XIX.

Causarum
divisio.

Causarum nomine alia consideranda veniunt evidentes seu externa: alia verò interna seu corporales uti præctici vocant.

XX.

Externæ seu
Evidentes

In censu procat arcticarum sunt, aër valdè intemperatus, esculenta & poculenta, retenta & excreta, radiilunares: cæteraquæ res non naturales id genus à modo abeuntes, & adhunc morbum disponentes, capitisquæ vires dissolventes fomitem præbere possunt. Gravia item symptomata, quæ vel promovendi vel commovendi vim habent. Demon quoque spiritus malignus, ut legere est Marc. & Luc. 9. Præcipuum autem ius sibi vindicat divina procreatrix facultatis parentum vis.

XXI.

His annumerari potest odor lapidis gagatis, cornu hircini aut styracis olfactio, ungula asini cremata & c.

XXII.

Internarum
causarum di-
visio.

Internas causas disperse licet in duas species, quarum alia antecedentes, alia coniuncta vocantur.

XXIII.

Antecedens.

Antecedens est crassus vel pituitosus, vel melancholicus humor, qui naturæ limites transcendit, ventriculo & meatu cerebri obstruit; vel quando surrecto vapore venenato & corrupto, aut alia qualitate maligna cerebrum ad expulsionem irritatur. Vnde quoties eiusmodi humore

& vapo

vapores cerebrum feriant, colluctatio tam vehemens & pugna cerebri oboritur.

XXIV.

Huc referri possunt caro caprina, hircina, porcina, bovina, pedum bubulorum: cum primis sale condita carnes, suffumigata & vaporosa. Usus cucumerum, melonum, peporum, testudinum, citrullorum, casei duri & antiqui, oleum & leguminum esus. Imprimis vina nigra, crassa, quæ generando huic affectui aptissima sunt.

XXV.

Causa coniuncta est oppilatio actualis, sed non omnimoda, & vellicatio ab humore, aut vapore cerebro inimico & graviter infenso. Coniuncta.

XXVI.

Ordinis ratio iam flagitat, ut explicemus signa & symptomata, quibus morbus detegitur. Horum autem alia sunt τροχιδήματα, alia διαγνωστικά.

XXVII.

Diagnostica, subitus in terram attonitorum instar lapsus, motus depravatus, aestuatio corporis, arctissima pollicum manuum compressio, incurvatio digitorum, indiscrета vociferatio, dentium stridor, spuma circa os, oculorum perversio, fecum alui & urina seminisque involuntaria emissio quod signum ut rarius, ita pessimum à practicis annotatur, difficultas spirandi. Signa diagnostica & ratio symptomatum.

XXVIII.

Prognostica, summum rerum tedium, tristitia, gravitas capitis, pigrities, aurium tinnitus, vertigo, linguae motio involuntaria, spuma ad os affluxus copiosus & albicans, melancholia cepia colore livido conspicua. Prognostica

XXIX.

Primaria epilepsia periculosior censetur reliquis quæ per sympathiam sunt: sic & quæ hereditaria est, ac inueterata rarissimè curatur.

XXX.

Quae longiore tempore durat, tardiores: quae citò desinit celeriore victoriam sperare iubet.

XXXI.

Infantibus & puellis omnium maximè insidiatur, provecioris aetatis hominibus varius. Senes verò nunquam aut rarissimè corripiuntur epilepsia, apoplexia verò saepius.

XXXII.

Quibus morbus fit ante pubertatem, et aetate mutatione defunguntur eo: quibus post vigesimum quintum annum durat difficillimè curatur, usque ut plurimum commoventur, ut docet Hipp. 5. aph.

XXXIII.

Maximam partem melancholici epileptici sunt, & contra 6. Epid.

XXXIV.

Mulieri iterum gerenti, si superveniat epilepsia, citra febrem, grave periculum minatur: non minus grave, si à partu non desinat.

XXXV.

Ab artibus, quae ab aura quadam scaturiente fit epilepsia, aut nulla aut perexigua est, si vinculis arctioribus constringuntur. Iuxta Gal. de pueris epilept.

XXXVI.

Gulosi & effrenati, sicuti ab epilepsia tardissimè liberantur & resipiscunt: sic ab eadem facillimè capiuntur.

XXXVII.

Epilepsia quae sequitur motum lunae, si conjunctionem servaverit, ac vicinos aspectus, principaliter à frigiditate oritur, quae verò in plenilunio commovetur, nascitur maximè ab humiditate.

XXXVIII.

Alvi excrementa pessimè olent, & non benè coct. exeunt.

XXXIX. urin.

XXXIX.

Vrina magni caloris indicia præ se non fert, sed cruditatem magis exhibet. XL.

Per vomitum pituitosi humores rejiciuntur.

XLI.

Sumuntur autem auxiliorum indicia, à forma, subie- Indicationes
cto & causa effectrice.

XLII.

Noxa apoplectica aliud monet nihil, nisi intellectus & sensuum interceptorum restitutionem. Subiectum sui custodiam & conservationem, quæ salutarium admotione perficitur, exigit.

XLIII.

*Efficiens causa pro varia specie humorum, qualitate-
que varia diversa præsidia, per alterationem & ablationem
insinuat & indicat.*

XLIV.

Si plethoricum offertur corpus, V. S, humores peccantes sui evacuationem: venenati ac corrupti succi eradicationem: aut per contrarium alterationem.

XLV.

Si ab inferioribus fiat expiratio revulsionem, derivationem aut interceptionem postulat, aut si caput sit defectuosius, roborationem efflagitat.

XLVI.

*His ita perlustratis ad rationem medendi, qua serie
nim. ducenda sit, sermonem transferre tempestivum est.*

XLVII.

Modus præservandi & curandi situs est in diata, humiditatum superfluarum & peccantium humorum educatione, cerebri confortatione & cordis, quod à maligno & venenato ac corrupto vapore lacesbitur & debilitatur.

XLVIII.

Hæc autem omnia perfici possunt triplici specie instru-

mentorum, partim extra accessionem, partim verò in ipsa
accessione χεῖρες γυμνῆς, Φαρμακευτικῆς, καὶ διαίτητικῆς, quorum
singula strictim deinceps persequi par est.

XLIX.

Extra accessionem existente corpore plethorico, V. S.
maximè commendatur, virium ætatisque habitæ ratione &
aliarum circumstantiarum consideratione non neglecta. Si
fluxus hæmorrhoidalis vel menstrualis. p. n. interventu a-
lic. causa sistatur, reserationem venarum moliri necesse est.
Lingua quoque frontisq̃, si opus est, vel malleoli vena sunt
incidenda, cucurbitula capaciores sicca admovenda, quæ
omnia medici prudentis iudicio peragi possunt.

L.

In hunc ordinem referri possunt extremarum parti-
um dolorifica pressiones & ligatura, asperioribus linteis fri-
ctiones, sed non in hypochondrijs propter difficultatem re-
spirandi. Tensione enim hypochondriorum, quo loci abd-
ominis musculorum rectorum est situs, læsio augetur.

LI.

In horum censu sunt etiam cauteria actualia & po-
tentialia. Setaceam quoque usui esse potest, adhibitum oc-
cipitio, in cervice vel ponè aures, aut in sutura vesicatoria
profunt, sinapisimi. &c.

LII.

Ad Φαρμακευτικῶν quod attinet, sit locus affectum
flectentibus, symptomata demulcentibus & sopientibus, ac
robur addentibus.

LIII.

Subducta itaque in principio alio, ad conservanda
corpora pura per glandem ex melle cocto, succo beta, Hie-
rapicra, sale gemma, muscerda & alijs id genus: & si neces-
sitas urget, acutiora suppositoria reddi possunt.

LIV.

Clysmata injici quoque possunt, quæ cerebro humores
& va-

& vapores subtrahere, revellere & evacuare possunt.
Quale esse potest Rec. Herb. 4. emollientium an. M. s. rad.
althea 3. v. sem. anisi, fœnic. an. 3ij. rad. pæon. 3i. fl. pæon.
piij, bac. lauri 3ij. helleb. nig. ℞s. z. z. ℞j. Bull. in s. q. ad ter-
tias. Colat. adde Hiera diacolocynth. 3ij Bened. lax. 3ij.
sach. rub. 3i. mel. ros. solut. 3ijs. vitell. ovi. No. 1. salis ℞ij
F. Clyster.

L V.

Porrò alteratio & preparatio instituenda est humo-
rum eorum, qui in vitio sunt, preparatorumque evacuatio
per cathartica auxilia, quæ vel vehementiora, vel levio-
ra esse possunt pro ratione nature ægri & morbi, aliarum-
que circumstantiarum. Opera item sedulo danda est, ne e-
iusmodi vapores amplius generentur, quod ope probæ &
analogæ diætæ fit, de qua mox agemus. Semper autem pax
sit acrioribus.

LVI.

Ad alterandum & preparandum pituitosum hu-
morem valent, decoct. salvia, beton. hysop. stach cala-
menth. Sambuc. Rad. fœnic. pæon. rorismar. vel Syr. Oximel.
S. Scyll. de beton. de 2. & 5. rad. orig. hysopi.

LVII.

Ad melancholicum faciunt. lupul. fumar. epithym.
Sena. borag. bugloss. meliss. &c.

XVIII.

Ad evacuandum valent, Diacarth. Hier. Pic. Benedict.
laxat. cassia, manna, pil. capital. Diaphan. Indum maius
& minus. Diaturbith. Cum Rhab. Hiera diacolocynth. quæ
phlegmagoga sunt. Serum lactis. fol. sena, lupul. mirabol.
lapis armen. Confect. Hamech. elect. Episcopi extract. sem.
Cnici, helleb. & hæc sunt melanagoga.

LIX.

Præterea quæ proprietate iuvant, non sunt negli-
genda: ut, epar vulpis, cor ciconiæ. Cran. hum. Smaragdus

vel pendula vel gestata in annulo ceu amuletum generosum prodest.

LX.

Abstinendum autem semper extra paroxysmum à ruta maximè sylvestri, succino, assa fatida, castoreo, pulegio. Ea enim vim habere insultum epilepticum accelerandi compertum est.

LXI.

In paroxismo, primò omnium os cadenti epileptico, inserto cuneo, apertū retineatur, & voce sonora in clametur, partes incurvatae deducantur ad rectitudinem, nares per armicis inditis constringantur, palatum theriaca Andromach. Mitridat. in aq. lavend. pæon. hyrund. similivé dissolutis, fricetur. Aq. Card. Ben. singulare in hoc casu, lil. item convall. decoct. sars. paril. aq. vitæ Lang. aq. cephal. ol. salu. spica, quorum vel guttula una, atq; altera naribus instillari possunt. Sp. & ol. vitriol. Ambarum, pul. epilept. potest. cum aq. millefol. hyssop. pæon. vel cum syrup. & Stachad. hyssop. aliisque appropriatis.

LXII.

Tandem ultimum nostræ disputationis caput subiicimus: Dietam nim., quæ natura studet & cum morbo nostro pugnat, in hoc casu quæ plurimum momenti habet. Aegrius enim eicitur, quàm non admittitur hostis.

LXIII.

Aër qui circumalluit corpus agrum sit tenuis, sincerus, moderatus. Non nebulosus, vaporosus, pluviolosus vel ventosus.

LXIV.

Cibus sit evxupos & tenuis substantiæ. Caro sit volucrum, gallinarum, pullorum, perdicum, caponum, & sit potius assa quàm elixâ. Elixæ carni adiungatur fenic. petros. thymus &c. Pisces non sint lenti succi & glutinosi, ut anguil. carpionum. Vfus durorum ovorum & frixorum prohibetur.

hibetur. Vina sint oligophora, tenuis substantie, nõ vaporosa, nigra, rubra, quæ generando huic morbo aptissima sunt. Cerevisia sit tenuis, perspicua, hordeacea, non crassa, adusta, feculenta, recens, aut vaporosa vel fumosa, quæ sup. 24. thesi quoque damnatur, & non iniuria à victus salubris ratione eximitur.

LXV.

Commessationes & comestiones antelucanæ, & antemeridianæ obsunt.

LXVI.

Panis sit ex optima farina coctus & probè fermentatus, cum anis. Coriand. aut fanic. subactus. A cibo potest pulvis adhiberi ad stomachum roborandum & ascensum vaporum inhibendum.

LXVII.

Somnus est moderandus, à cibo statim vitandus, & potius nocturnus, quàm diurnus commendatur. Vigiliæ moderatæ magnam etiam utilitatem præbent.

LXVIII.

Motus sit ante pastum, & moderatus; isquæ si haberi non potest, substituuntur frictiones.

LXIX.

Alvus sit quotidie lubrica, si non per se, per artem lubricitas efficiatur, per malacticorum ante cibum sumptionem, ut prun. pass. ma: & min. aut per suppositoria, enemata, & lenitiva ex Cass. Manna &c.

LXX.

Ab animi vehementibus motionibus est abstinendum.

LXXI.

Balnea damnat Gal. lib. de V. S. cap. 9.

LXXII.

Musica oblectatio imperari potest, siquidem magnam vim habet spiritus recreandi.

ULTIMA

Alia est in scholis, quam in corpore presentis morbi tracta-

tractatio, & pro diversitate subiectorum affectus, curandi ratio alia atque alia instituenda. Hisce breviter concludimus, admonitioni meliori nunquam non locum concessuri.

**A V C T O R I D I S P V
T A T I O N I S F A V T O R I S U O
C O L E N D O B. D.**

*Exquisita Decus potuit censura morari,
Promeritum nunc vsque, gravi nectuntur utrinque
Iam tandem nodo; perfectum scire Decusque,
Dico, tuum. Talem satis est nunc posse videri.
Vtere sorte tuâ, laturus præmia posce!*

M. Herpfer F.

F I N I S.